

Quotes – Michel Foucault

Comment: Sidebar quotes are taken from book *about* Foucault, which complement the primary quotes.

1) It's my hypothesis that the individual is not a pre-given entity which is seized on by the exercise of power. The individual, with his identity and characteristics, is the product of a relation of power exercised over bodies, multiplicities, movements, desires, forces.

Comment: Foucault, however, harboured the view that the true exercise of power was far more complex than this. It was more of a network of relationships than a simple vertical relationship within a hierarchy. The individuals who constitute society may sense that their lives are being regulated by a variety of institutions and social pressures, but in reality such forces are very difficult to define or to specify.

2) Power is not something that is acquired, seized, or shared, something that one holds on to or allows to slip away; power is exercised from innumerable points, in the interplay of nonegalitarian and mobile relations.

3) Power is not an institution, and not a structure; neither is it a certain strength we are endowed with; it is the name that one attributes to a complex strategical situation in a particular society.

4) In its function, the power to punish is not essentially different from that of curing or educating.

Comment: Foucault went on to show that "disciplines" (groups of objects, methods and propositions of truth) control discourses and determine what can and what cannot be said. These "rules of exclusion" establish who can speak with authority as well as the "principles of classification, ordering and distribution" (Foucault 1970: 216, 220, 222). Religious, judicial and political discourses, for example, function according to specific rituals and roles, they determine what is valid and invalid, heretical and unorthodox.

5) Humanity does not gradually progress from combat to combat until it arrives at universal reciprocity, where the rule of law finally replaces warfare; humanity installs each of its violences in a system of rules and thus proceeds from domination to domination.

6) Prison continues, on those who are entrusted to it, a work begun elsewhere, which the whole of society pursues on each individual through innumerable mechanisms of discipline.

Comment: The purpose of training was not to educate people, or to render them capable of autonomous, critical thought. On the contrary, it was to make them capable of adhering automatically and without thinking to the defined norms of society. Foucault sums up the modern approach to discipline by saying that it aims at producing 'docile bodies': bodies that not only do what we want but do it precisely in the way that we want.

7) The soul is the prison of the body.

8) There is no power relation without the correlative constitution of a field of knowledge, nor any knowledge that does not presuppose and constitute at the same time power relations.

Comment: Ideas are never neutral but inspired according to institutional investments of power. The main contribution he makes to the philosophy of religion is providing a critical apparatus for knowledge. His historical location of concepts and his understanding of the deployment of ideas within different orders of institutional power reveal the specific investments in forms of knowledge.

9) The real political task in a society such as ours is to criticize the workings of institutions that appear to be both neutral and independent, to criticize and attack them in such a manner that the political violence that has always exercised itself obscurely through them will be unmasked, so that one can fight against them.

Comment: Genealogical critique will avoid the genetic fallacy as long as it is directed at efforts to support established authorities on the basis of their origin. This understanding of genealogy is implicit in Foucault's claim that it reveals the contingency of that which was said to be necessary. Here necessity (due to divine will, human nature, or transcendental conditions of possibility) is the general category under which fall all efforts to justify practices and institutions in terms of their privileged origin.

10) ...if you are not like everybody else, then you are abnormal, if you are abnormal, then you are sick. These three categories, not being like everybody else, not being normal and being sick are in fact very different but have been reduced to the same thing.

11) A law which excludes all dialectic and all reconciliation; which establishes, consequently, both the flawless unity of knowledge and the uncompromising division of tragic existence; it rules over a world without twilight, which knows no effusion, nor the attenuated cares of lyricism; everything must be either waking or dream, truth or darkness, the light of being or the nothingness of shadow.

Comment: This idea of knowledge-as-error is a specific and effective counterpart to Foucault's earlier embrace of the transgressive experiences of the mad (and, more generally, of avant-garde art). Error is itself a kind of transgression, a violation of the boundaries set by our conceptual environment. It is a localized and mundane version of the cosmic lightning flashes of madness... Marginality is the political counterpart of what we encountered earlier, in an epistemological context, as error. Politically, of course, error must be understood not only as the falsity of a proposition but also, non-linguistically, as inappropriate behaviour or misguided values. Foucaultian politics, as I am understanding it, is the effort to allow the 'errors' that marginalize a group to interact creatively with the 'truths' of the mainstream society. To the extent that if the effort succeeds, the marginal group will no longer be a specific object of domination, and society as a whole will be transformed and enriched by what it had previously rejected as errors. all statements are conditioned by institutional determinants and their 'field of use'. Foucault's entire work examines these 'statements' in order to suspend the a priori assumptions of knowledge and uncover the laws that govern our knowledge. In this sense, archaeology is an attempt to describe the function of discourses or the 'discursive practice', which Foucault defines as 'a body of anonymous, historical rules, always determined in the time and space that have defined a given period'.

12) Where there is power, there is resistance.

* * *

Questions

1. How do these concepts apply to the Orthodox world?
2. How do they apply to the concept of Da'at Torah?
3. What are the invisible "statements" that define the religious world?
4. Where did these "statements" come from?
5. What is the transgressive and marginalized in the religious world?
6. How has discipline moved internally, since the breakdown of the Jewish monarchy?
7. What does this have to do with fear of G-d?
8. Does Orthodoxy create "docile bodies" or "souls"?
9. Could Orthodox Judaism have a transparent society?
10. Who are "they"?

Comment: They are "we."

חרות על הלוחות

ספר שמות פרק לב, טז
והלחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחות :

משנה מסכת אבות פרק ו
ואומר והלחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחות, אל תקרא חרות אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה, שנאמר וממתנה נחליאל ומנחליאל במות :

* * *

מדרש רבה שיר השירים פרשה ח פסקה ד
"והלחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחות" אל תקרי חרות אלא חירות רבי יהודה ור' נחמיה ורבנן רבי יהודה אומר חירות ממלאך המות ר' נחמיה אומר חירות מן המלכיות ורבנן אמרי חירות מן היסורין :

* * *

רמב"ם פירוש המשניות - מסכת אבות פרק ג משנה ה
רבי נחוניא בן הקנה אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול דרך ארץ - עול תורה.

ועול מלכות. טורח המלך וחיילותיו:
ועול דרך ארץ. טורח הזמן:
אמר כי בשכר לקחו עול התורה יצילוהו השם יתברך ויקל מעליו טורח הזמן:
ואמרו פורק עול תורה שאמר אין תורה מן השמים ואיני סובלה:
ואמרו (עירובין נד) חרות על הלוחות, חירות על הלוחות, רצה לומר החירות מתולדת הזמן ועניני המלכים למי שמקבל ועושה מה שנכתב על הלוחות:

רמב"ם פירוש המשניות - מסכת אבות פרק ו משנה ב
שאין לך בן חורין לפי שבני אדם משמשים לפניו :

* * *

רמב"ם יד החזקה - הלכות מלכים פרק יב
ב) אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד...
ד) לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח לא כדי שישלטו על כל העולם ולא כדי שירדו בעכו"ם ולא כדי שינשאו אותם העמים ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה ולא יהיה להם נוגש ומבטל כדי שיזכו לחיי העולם הבא כמו שביארנו בהלכות תשובה:
ה) ובאותו הזמן לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות שהטובה תהיה מושפעת הרבה וכל המעדנים מצויין כעפר ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כפי כח האדם שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים:
נשלמו הלכות מלכים והחבור כולו:

* * *

ספר תפארת ישראל - פרק לז
שאין לך בן חורין רק מי שעוסק בתורה שנאמר חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות, והרצון בזה כי ראוי שיהיה השכל בן חורין בלתי משועבד שאין ראוי שיהיה שעבוד רק אל החומר. וכן רמזה התורה כי העבדות הוא חמרי כמה שאמרה תורה על העבד המשועבד (בראשית כ"ב) שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור, רמז לך כי העבד המשועבד הוא חמרי כמו החמור שהוא חמרי, ולפיכך אמר אנכי ה' אלהיך שאני אלהיך במה שהוצאתיך ממדרגה פחותה החמרית שהוא עבדות ובזה אתה נבדל

מן החמרי וקבלתם מלכותי ואלהותי, בשביל זה עבדים אתם אל השם יתברך, כי הכל במדרגה חמרית אל השם יתברך שהוא יתברך נבדל מכל.

ספר דגל מחנה אפרים - פרשת כי תשא ד"ה והמכתב ועל כן (אבות פ"ג מ"ו) המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות וכו' שבטילין כל הסטרא אחרא ואין להם שום שליטה עליו כיון שהקב"ה שורה עליו

* * *

אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה¹

אחד הדברים המעכבים את האדם המודרני מלחפש את משמעות חייו באמונה הדתית הוא שהדת נתפסת ככובלת וכמגבילה. לכאורה מגבילות המצוות את האדם הדתי ואומרות לו: 'זה אסור', 'זה מותר', ואילו האדם הלא-דתי חופשי לעשות כרצונו. למרבה ההפתעה, חזל הופכים את הקערה על פיה בקביעה: שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה. כלומר, לא זאת בלבד שקיום המצוות אינו עומד בסתירה לעקרון החופש של האדם, אלא שהאדם החי ללא עול תורה ומצוות אינו חופשי. כיצד ניתן להבין את הדברים? **טעות בהגדרת המושג 'בחירה חופשית'** המושג 'בחירה חופשית' נקשר אצל רבים לשאיפה לחיות בלי מסגרת מחייבת, בלי כל גבול או דרך, כשהאידיאל הוא לעשות מה שרוצים. מכאן באה הנטייה לנהוג במהירויות מופרזות (להיות מעבר לזמן), לדאות, לטפס למקומות מסוכנים, להגיע לכוכבים רחוקים (להיות מעבר למקום), בקצרה – לנסות לבטל את גבולות העולם הפיזי שבו אנו חיים כחלק מן השאיפה לחופש. לאחר שנהרגו שני רוכבי אופנוע במהלך תחרות ביניהם בכביש ערד בחודש סיוון תשנח (יוני 98), אמר רוכב אופנוע שהתראיין בטלוויזיה שבשעה שהוא רוכב במהירות גבוהה ביותר: הוא מרגיש חופש, חופש גמור, מול כל העבדות שכאן. תפיסה מוטעית זו של המושג 'חופש' הביאה לכך שהחינוך המודרני דוגל שעל ההורה לתת לילד את מבוקשו משום שכל אמירת 'לא' לילד נתפסת כהגבלה וכחיסרון בחופש הלגיטימי שלו...

בקשת החופש ובקשת החירות מקורן שונה בתכלית ה'חופש' שרבים חולמים עליו, חופש ההפקרות וחוסר המחויבות, אינו נובע מן הנשמה שבאדם, מן החלק הרוחני שבו, אלא מהחלק הגופני, החומרי. לעומת זאת, בקשת החירות האמיתית, הרצון לקבל צורה ועיצוב, מקורה בנשמת האדם שהיא חלק א-לוה ממעל...

הקשר לתורה הוא החירות האמיתית כאשר אדם חי במערכת של ערכים מוחלטים, יש לו דרך להיות שליט ולא נשלט, גורר ולא נגרר. מערכת מוחלטת, פרטנית ומדוקדקת של חוקים וכללים, שניתן להוכיח שמקורה בבורא העולם, יש רק ביהדות. ככל שהאדם קשור יותר לתורה, מכיר אותה יותר, מקיים את מצוותיה והולך בדרכיה – הוא יותר בן חורין, וזהו שאמרו חזל: שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה...

הרב שמשון רפאל הירש: כשעוקרים מלב האדם את מושג האלוקות, עוקרים ממנו את חירותו. הוא ישתעבד בתוך ליבו לרודן העריץ ביותר וכל כולו ירותק לכבלים בלתי נראים. הוא יהיה עבד נרצע ליצריו ותאוותיו.

¹ For the full article, see here: <http://www.hidabroot.org/ARDetail.asp?BlogID=9269>